

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Благой Никитов Видин
за дисертационния труд „Международните отношения в периода на
Студената война” за придобиване на научната степен „доктор на науките“

Научна област: „Социални, стопански и правни науки”.

Професионално направление: 3.6. Право.

Име на дисертанта: Надя Георгиева Бояджиева

Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“, Юридически
факултет, Катедра „Правни науки“

Данни за дисертацията

Дисертацията е озаглавена „Международните отношения в периода на Студената война” и е самостоятелно изпълнено научно изследване. Отличава се с ясна и последователна структура. В обем от 402 стр., изложението включва въведение, осем глави с отделни точки в логическа последователност на изследваните проблеми, както и заключение. Съдържа, също така, списък на приложенията, списък на използваните съкращения, библиография на използваната литература. Същинският текст е 359 страници. Като библиография са използвани 332 заглавия, от които 198 заглавия са изследвания на латиница и 134 на кирилица.

Научни приноси

Приемам всички приноси, посочени от проф. Надя Бояджиева в автореферата между 40-та и 44-та страници, включително и тези които са отделени като такива с практическа насоченост.

Разгледани в своята съвкупност, приносите за науката в дисертационния труд не са еднородни. Някои от тях са безспорна новост за българската научна литература. Примери за това могат да бъдат изборът на сложна и интердисциплинарна тема, която е недостатъчно разработвана в българската специализирана литература, с което се запълва съществена празнина в научната литература. Безспорен принос представлява анализирането на науката за международните отношения сред другите социални и хуманитарни науки и тяхната връзка. Приносен характер има обособяването от автора на кръг от теоретични направления в науката за международните отношения, които според него са ключови за разбирането на процесите в международните отношения след края на Втората световна война.

Друга група от приноси се отнасят до обогатяване на съществуващи знания. Добър пример за такива приноси е разглеждането на теориите за намеса на една държава във вътрешните работи на друга държава с цел хуманитарна /хуманна/ защита на нейни граждани. Правилно дисертантът поддържа становището, че това може да бъде само правно регламентирана дейност – така, както тя е уредена в Устава на ООН. Доразвивайки тази известна в науката теза, проф. Бояджиева добавя към понятието за правно регламентирана дейност практиката на международната организация, отразена в актове на ООН. Ако такава регламентация не е налице, тази намеса, ако не е разрешена от Съвета за сигурност на ООН или санкционирана впоследствие от него при ситуация на неотложност, по същество ще бъде акт на агресия. Изводите на автора за това негово мнение са подкрепени с редица примери от международната практика.

Приносите с практическа насоченост приемам така, както са посочени от проф. Бояджиева.

Критични оценки, забележки и препоръки

Проф. Бояджиева анализира опитите за определяне на понятието „агресия“, започвайки от Обществото на народите. Като констатира, че определянето на агресия не е намерило категоричен и достатъчно ясен израз и в Устава на ООН, авторът прави извода, че това обстоятелство поражда практически проблеми във връзка с компетенциите на Съвета за сигурност на ООН при решаване на конкретни случаи. В частност не са ясни критериите, по които действията на една държава могат да се квалифицират като „агресия“ или не. Струва ми се, че би могло да се отиде и по-нататък в анализа, като се изследват международните организации като относително нов метод в регулиране на международните отношения. Що се отнася до ООН в частност, отговор на въпроса защо не се дава определение на агресия в Устава или поне критерии за определяне се открива в подготвителните материали и протоколите от заседанията в Дъмбъртон Окс и Сан Франциско. Определянето на агресия е от изключителната компетенция на Съвета за сигурност.

Публикации

Както се вижда от Списъка на публикациите по темата на дисертационния труд публикувани са както глави от дисертационния труд, така и научно-изследователски студии и статии. Те включват съществени части от дисертацията и са приети от издателства, специализирани в издаването на учебна и научна литература, авторитетни научни списания и представителни научни конференции.

Заклучение

На основание на изложените в становището факти, смятам, че представената дисертация „Международните отношения в периода на Студената война” отговаря на всички изисквания, съдържащи се в Закона за развитие на академичния състав в Република България и Вътрешните правила за развитие на академичния състав във Варненски свободен университет „Черноризец Храбър”. Тя притежава значими научни и практико-приложни достижения. Ето защо, давам положителна оценка и предлагам на уважаемите членове на научното жури да присъдят на Надя Георгиева Бояджиева научната степен „доктор на науките” по Научна област „Социални, стопански и правни науки”, професионално направление: 3.6. Право, научна специалност „Международно право и международни отношения”.

25.04.2017 г.

проф. д-р Благой Видин